

Estudi i obtenció de dades sobre el compliment de
la normativa de transparència 2018

Guia metodològica

Taula de continguts

1.	Univers d'estudi	5
1.1	Àmbit d'aplicació de la llei 19/2014.....	5
1.2	Delimitació de l'objecte d'estudi.....	7
2.	Disseny de l'estudi i metodologia	13
2.1	Eix d'anàlisi 1. Qüestionari d'elements objectivables: presència de continguts, actualització, reutilització, estructuració i accessibilitat del lloc web	16
2.1.1	Presència de continguts i documentació requerida.....	17
2.1.2	Actualització i reutilització de la informació requerida	18
2.1.3	Estructuració i accessibilitat del lloc web.....	29
2.2	Eix d'anàlisi 2. Estudis de cas: adequació de continguts i documentació publicada ..	34
2.3	Eix d'anàlisi 3. Més enllà de l'anàlisi normatiu: la visió ciutadana.....	37
2.4	Disseny de programaris informàtics.....	40
3.	Treball de camp.....	41
3.1	Calendarització general de la recollida de la informació	42
3.2	Eix d'anàlisi 1. Qüestionari d'elements objectivables: presència de continguts, actualització, reutilització, estructuració i accessibilitat del lloc web	43
3.2.1	Calendarització del treball de camp.....	43
3.2.2	Incorporació i formació de l'equip d'investigadors.....	46
3.2.3	Desenvolupament del treball de camp	47
3.2.4	Validació de dades.....	48
3.3	Eix d'anàlisi 2. Estudis de cas: adequació de continguts i documentació publicada ..	50
3.3.1	Calendarització de la recollida de la informació	50

3.3.2	Selecció d'equip expert	50
3.3.3	Desenvolupament de treball de camp	51
3.3.4	Validació de dades.....	51
3.4	Eix d'anàlisi 3. Més enllà de l'anàlisi normatiu: la visió ciutadana.....	52
3.4.1	Calendarització de la recollida de dades	52
3.4.2	Captació dels ciutadans participants.....	52
3.4.3	Recollida de la informació	53
3.4.4	Validació de dades.....	53
4.	Validació i proves de congruència de dades	54
4.1.	Revisió de portals i llocs web	54
4.2.	Criteris de resposta dels qüestionaris	55
4.3.	Elements tecnològics.....	55
5.	Fases del projecte.....	56

1. Univers d'estudi

1.1 Àmbit d'aplicació de la Llei 19/2014

Els ens obligats al compliment del títol II de la Llei 19/2014, que recull les obligacions relatives a la transparència en l'activitat pública, s'estableixen en el seu article 3 i comprenen el conjunt ampli d'entitats, amb característiques molt heterogènies entre si, que es detalla a continuació:

- Administració de la Generalitat de Catalunya
- Ens que integren l'Administració local
- Organismes i ens públics
- Societats amb participació majoritària o vinculades
- Fundacions de sector públic
- Entitats de dret públic dependents o vinculades a l'administració local i de la Generalitat

- Institucions que actuen amb independència funcional o amb autonomia especial reconeguda per llei que exerceixen funcions de regulació o supervisió externa sobre un determinat sector o activitat
- Les institucions de la Generalitat a què fa referència el capítol V del títol II de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya
- Col·legis professionals
- Corporacions de dret públic en allò que afecta l'exercici de llurs funcions públiques
- Consorcis o altres formes associatives i llurs ens vinculats
- Societats mercantils amb capital majoritàriament públic
- Universitats públiques i ens dependents o vinculats (societats mercantils, fundacions i altres ens instrumentals).
- Persones físiques o jurídiques que exerceixen funcions públiques o potestats administratives, que presten serveis públics per funcionar o per a dur a terme llurs activitats per qualsevol títol jurídic.
- Persones físiques o jurídiques que duen a terme activitats d'interès general.

També hauran de donar compliment al principi de publicitat activa els partits polítics, i associacions i fundacions vinculades, les organitzacions sindicals i les organitzacions empresarials sempre i quan percebin subvencions o ajuts públics de més de 100.000 euros anuals o bé si, com a mínim, el 40% de llurs ingressos anuals procedeix de subvencions o ajuts públics i són superiors a 5.000 euros.

En definitiva, com es pot observar, pràcticament la totalitat d'ens o organismes vinculats, ja sigui de forma directa o indirecta, a l'administració pública han de complir amb els principis de publicitat activa establerts a la llei 19/2014 i, com a conseqüència, han de ser sotmesos a l'avaluació que el Síndic de Greuges ha de realitzar anualment.

1.2 Delimitació de l'objecte d'estudi

Tal com es va fer per a la recollida de dades anterior¹, a partir de les previsions descrites en l'article 3 de la Llei 19/2014, de transparència, s'ha construït una base de dades integrada per la major part dels ens susceptibles de ser avaluats. En aquest sentit, s'ha intentat delimitar l'objecte d'estudi amb el màxim rigor i exhaustivitat possible. No obstant això, la manca d'un registre que reculli els ens que han de sotmetre's al compliment de la norma, dificulta aquesta tasca i obliga a definir uns criteris que orientin la seva selecció, especialment, pel que fa aquells que depenen dels ajuts públics rebuts.

Per a la confecció del llistat definitiu d'ens analitzats s'ha utilitzat un total de tres inventaris. Els dos primers han estat elaborats per la Secretaria General de Coordinació Autonòmica i Local adscrita al *Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas*; i, el tercer, pel Registre del Sector Públic de la Generalitat de Catalunya del Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda.

Pel que fa als inventaris del ministeri, d'una banda, s'ha utilitzat el llistat d'ens de les Comunitats Autònomes i, de l'altra, el registre d'ens locals. Pel que fa al primer, la data d'actualització era de gener de 2017; la base d'ens locals, que s'actualitza diàriament, va ser capturada al gener de 2018.

Pel que fa al Registre del Sector Públic de la Generalitat, les dades són de gener de 2018, i s'ha utilitzat per comparar i actualitzar els ens d'aquest inventari amb els provinents del ministeri pel que fa als ens de la Generalitat. D'aquesta manera, el llistat definitiu s'ha acotat més a la realitat.

Pel que fa a la resta d'ens, els criteris establerts, consensuats amb el Síndic de Greuges, suposen una selecció que, sense configurar-se com una mostra representativa,

¹ Per a més informació sobre els detalls de la recollida de dades anterior, podeu consultar els documents resultants a <http://www.sindic.cat/ca/page.asp?id=450>

impliquen la identificació d'un conjunt d'ens de caràcter no censal. Atesa la dificultat per determinar de forma inequívoca els subjectes sotmesos a la norma per a aquesta tipologia d'entitats, s'ha optat per establir uns criteris de selecció. Pel que fa als col·legis professionals, s'han incorporat aquells per als quals es necessària la inscripció per tal de poder exercir la professió i s'ha limitat l'anàlisi, per qüestions materials, a les delegacions de Barcelona.

En relació amb els partits polítics, les associacions i fundacions vinculades i les organitzacions sindicals i empresarials, el fet que no existeixin registres sobre el volum de subvencions públiques que reben i el percentatge que representen respecte el total dels seus ingressos, dificulta poder detectar quines són les entitats que haurien de sotmetre's al compliment de la llei de transparència. Per aquest motiu, finalment, el criteri utilitzat per a la tria de partits polítics i les seves fundacions i associacions vinculades ha sigut tenir representació en el Parlament de Catalunya. Per a l'anàlisi d'organitzacions sindicals i empresarials, s'ha pres com a referència aquelles que formen part del Consell de Treball Econòmic i Social de Catalunya. D'altra banda, les associacions de defensa forestal van ser excloses de l'estudi i, per tant, no formen part del col·lectiu d'institucions sense ànim de lucre analitzades.

La unió de les bases de dades procedents del *Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas* i del Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda juntament amb els llistats elaborats a partir dels criteris que acabem d'esmentar configuren la base de dades final d'ens que seran avaluats. Aquest registre està integrat per un total de 2.393 ens, la major part dels quals pertanyen a l'administració autonòmica i local.

La taula 1 resumeix el total d'unitats analitzades en funció de la seva tipologia i inclou tant els ens matriu com els ens dependents de cada administració i mostra una distribució molt desigual entre els diferents grups. Com es pot observar, els ens locals suposen, una mica més, de les tres cinquenes parts del total i els de la Generalitat de Catalunya i els ens de cooperació el 5,3% i 16,5%, respectivament i, per tant, junts

suposen el gruix principal d'unitats analitzades, que representen pràcticament el 90% del total. Pel que fa a la resta d'ens avaluats, és a dir, les institucions estatutàries, les universitats públiques, els col·legis professionals, els partits polítics, les organitzacions sindicals i empresarials, les fundacions o les institucions sense ànim de lucre, tot i la seva heterogeneïtat i les seves peculiaritats específiques, suposen una mica més del 10% d'entitats restants.

Taula 1. Nombre i percentatge d'ens analitzats sotmesos al compliment de la llei de transparència 19/2014 segons tipus

Tipus d'ens	Número d'ens	Percentatge d'ens
Generalitat	127	5,3
Administració Local	1.556	64,9
Ens de cooperació (consorcis i mancomunitats)	395	16,5
Institucions de la Generalitat a les que fa referència l'EA	6	0,3
Universitats públiques	7	0,3
Col·legis professionals	34	1,4
Partits polítics i associacions o fundacions vinculades	21	0,9
Fundacions	193	8,0
Institucions sense ànim de lucre	27	1,1
Altres ens	27	1,1
Total	2.393	100,0

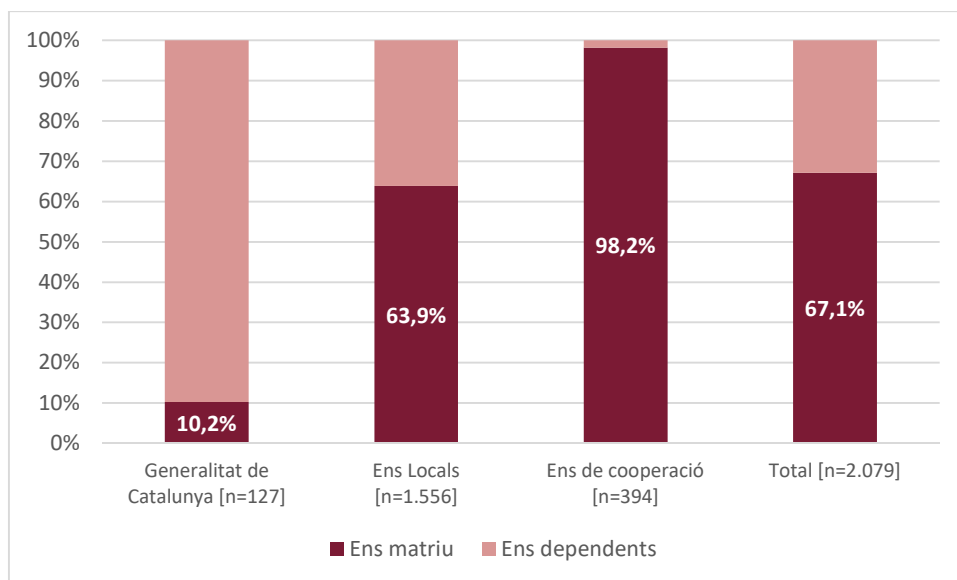
Font: Fundació Carles Pi i Sunyer

En tot cas, cal tenir present, que la major part dels ens analitzats de l'administració local són ajuntaments i els seus ens dependents que junts sumen un total de 1.556 registres i representen prop de les tres cinques parts del total. Altres institucions que formen part de l'àmbit local i que també seran estudiades són les diputacions, els consells comarcals i l'àrea metropolitana de Barcelona.

Un altre dels aspectes que cal tenir present sobre el nostre objecte d'estudi és la importància, en termes quantitius, dels ens dependents de l'administració

autonòmica i local. Tal com hem esmentat anteriorment, la taula 1 inclou el total d'institucions en funció de la seva tipologia, de forma agregada, i no distingia si els ens analitzats eren de primer o de segon nivell, és a dir, si eren ens matriu o bé tenien alguna vinculació amb algun altre ens. El gràfic 1 ens ofereix informació sobre aquest aspecte i mostra que la presència d'ens dependents varia en funció de l'administració en què ens situem; mentre que en l'estudi de la Generalitat de Catalunya gairebé un 90% de les unitats analitzades són ens dependents, aquesta xifra ascendeix a poc més de la tercera part per al món local. Per als ens de cooperació, és a dir, els consorcis i mancomunitats, la presència d'ens vinculats és pràcticament residual. A nivell general, una mica més d'una tercera part dels ens analitzats que formen part de l'administració són ens de segon nivell.

Gràfic 1. Percentatge d'ens matriu i ens dependents segons tipus d'administració

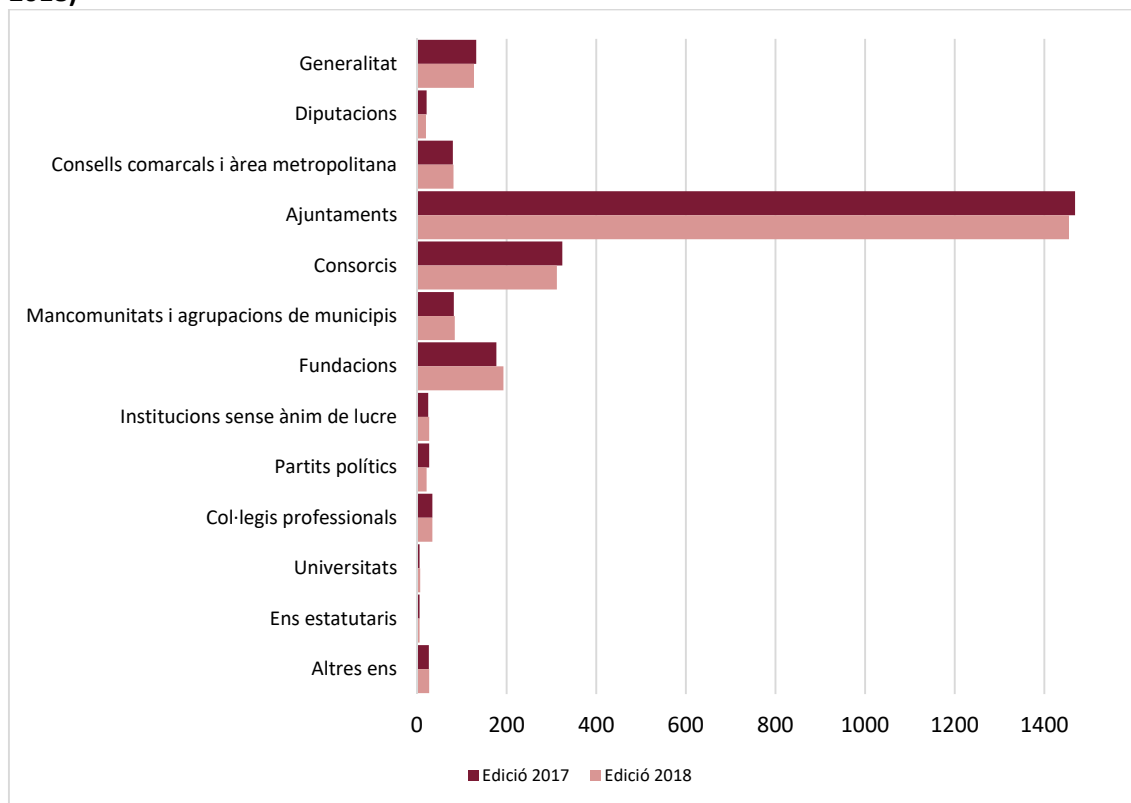

Font: Fundació Carles Pi i Sunyer

El fet que l'article 93 de la llei 19/2014 estableixi una avaluació de la norma amb periodicitat anual es presenta com una oportunitat que permetrà, al llarg dels anys, realitzar una anàlisi de quina ha sigut l'evolució de la implementació d'una llei, de per si, complexa i exigent. Per aquest motiu, un dels aspectes clau que s'han tingut en compte a l'hora de dissenyar la recollida de dades de la present edició ha estat l'establiment d'una metodologia que garantís la comparabilitat de les dades amb les obtingudes en les edicions anteriors. Ara bé, en aquest punt, cal tenir present que la realitat no és estàtica: el nostre objecte d'estudi és dinàmic i canviant. Si comparem els ens totals que seran analitzats amb els de l'edició anterior, s'observa que, malgrat no haver realitzat modificacions en els criteris de selecció del nostre objecte d'estudi, s'ha produït una lleugera reducció del total d'unitats analitzades; concretament, de les 2.408 unitats observades en l'edició anterior, s'ha passat a un total de 2.393 ens. Aquest fet no resulta sorprenent si tenim en compte que, en la recollida de dades anterior, ja s'havia detectat la inactivitat i dissolució de determinades entitats.

El gràfic 2 mostra la diferència d'ens segons la seva tipologia respecte a l'edició anterior i reflecteix que la Generalitat, els ajuntaments, els consorcis i els partits polítics són els grups on s'experimenta una reducció dels ens analitzats més notable. Pel que fa a la Generalitat i als ajuntaments el decrement se situa, en tots els casos, en entitats de segon nivell. Com a contrapunt, en canvi, les fundacions i les institucions sense ànim de lucre són les úniques que augmenten. D'altra banda, diputacions, consells comarcals, universitats, sindicats, col·legis professionals i ens estatutaris mantenen el mateix nombre d'unitats d'anàlisi, o bé, fluctuen molt poc.

Gràfic 2. Diferència del nombre d'unitats analitzades segons tipologia d'ens (edició 2017 i 2018)

Font: Fundació Carles Pi i Sunyer

En definitiva, el present estudi pretén recollir informació sobre un extens i heterogeni grup d'ens, que de forma directa o indirecta, mantenen algun tipus de vinculació amb l'administració i que queden sotmeses al compliment de la llei 19/2014. En aquest sentit, el sector públic no és una realitat estàtica i el seu dinamisme i variabilitat són característiques inherents a l'objecte d'estudi. Aquest fet caldrà tenir-lo present a l'hora de realitzar una anàlisi longitudinal que permeti la comparació dels resultats obtinguts amb els de l'edició anterior.

2. Disseny de l'estudi i metodologia

La metodologia de treball utilitzada per a l'anàlisi de la implementació de la llei de transparència en la seva tercera edició es basa, fonamentalment, en la que es va desenvolupar en les dues ocasions anteriors amb la incorporació de determinats elements que atorguen valor afegit a l'estudi. Per a la seva construcció, s'han tingut en compte les avaluacions prèvies dutes a terme a principis de l'any 2016 i 2017, i l'evolució dels resultats que es van obtenir.

Així, la tercera recollida de dades en matèria de transparència es realitza en un context en què la creació d'índexs i rànquings que posicionen a les entitats en funció del seu nivell de publicació de continguts ha anat a l'alça. En aquest sentit, si bé és cert que aquests instruments són útils, ja que ofereixen informació que permet entendre de forma àgil, sintètica i comprensible uns continguts sovint complexos, una avaluació de la norma hauria d'anar un pas més enllà. El principi que hauria de regir a totes les

administracions és que allò que no és localitzable, accessible i intel·ligible, no és transparent. Aquest punt planteja reptes interessants als quals les administracions hauran de fer front: en molts casos, convertir la informació en comprensible o intel·ligible per al ciutadà *mig* pot comportar la simplificació o pèrdua d'informació per a d'altres. En tot cas, la progressiva implementació de la norma haurà d'anar acompanyada de debats que plantegin aquestes i altres qüestions, més enllà de l'estricta presència o manca dels continguts establerts.

En aquesta línia, des de la Fundació Carles Pi i Sunyer, en aquesta ocasió, hem considerat pertinent aportar nous elements a la metodologia de l'estudi que ofereixin un enfocament diferent al que s'havia desenvolupat en les dues edicions anteriors. Per aquest motiu, una de les principals novetats que incorpora a la recollida de dades de la present edició és l'anàlisi d'alguns elements des de la perspectiva ciutadana, la qual cosa permetrà valorar la implementació de la norma de d'un vessant diferent.

La metodologia de l'estudi s'ha estructurat en tres eixos d'anàlisi principals:

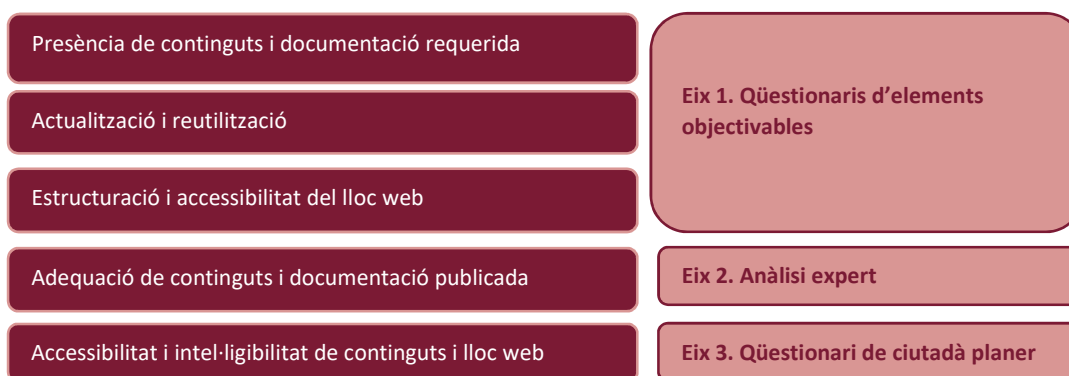
- El primer, que continua ocupant el gruix principal de l'estudi, es basa en el compliment del principi de publicitat activa. Aquest eix també inclou elements qualitius de la publicitat informativa, concretament, l'estructuració i accessibilitat del lloc web, l'actualització i la reutilització.
- El segon i tercer eix analitzen components com la qualitat i coherència, l'adequació i la intel·ligibilitat de la documentació publicada a través de dues tècniques concretes que impliquen la participació de dos perfils d'usuari diferents: experts i ciutadans.

La metodologia per a la recollida de cada tipus d'informació s'ha intentat adaptar a les característiques i als objectius definits en cada cas. Tot i així, en cap cas s'ha procedit a la sol·licitud d'informació o al contacte amb l'ens analitzat; així, l'investigador, l'expert o ciutadà realitza una cerca externa, fet que garanteix que la informació consultada és

a la qual podria accedir qualsevol persona interessada en els afers públics de cada institució.

En resum, la conjunció dels 3 eixos en què s'ha estructurat l'estudi ofereix una visió integral i completa, que aporta informació més enllà de quins continguts publiquen les institucions. El quadre 1 mostra tots els elements analitzats i l'instrument dissenyat per a la seva anàlisi. Tal com es pot comprovar, en aquesta ocasió, es combinen tècniques d'investigació quantitatives i qualitatives que permeten copsar elements de diferents tipus.

Quadre 1. Eixos d'anàlisi principals

Font: Fundació Carles Pi i Sunyer

En l'edició de 2018, l'anàlisi de la Generalitat de Catalunya s'ha planificat tenint en compte els canvis polítics que podien produir-se durant el període de treball de camp. Per aquest motiu, la Generalitat com a ens matriu ha rebut un tractament diferenciat en funció del mètode d'anàlisi: pel que fa a l'eix 1, que inclou els elements objectivables, s'ha posposat al màxim possible en el temps, dins dels terminis establerts en el contracte, a l'espera de si es produïen canvis que poguessin afectar a la recollida de dades. Atès que, finalment, no s'ha constituït un nou govern en aquest termini, el treball

de camp s'ha dut a terme a partir de la informació disponible als llocs web en aquell moment.

Pel que fa als eixos 2 i 3, s'ha optat per excloure la Generalitat com a ens matriu atès que era complex garantir un tractament homogeni en la informació des de les tres perspectives. En canvi, la recollida de dades dels ens dependents de la Generalitat s'ha dut a terme en els terminis previstos inicialment i, per tant, s'ha inclòs en els tres eixos sense particularitats.

A continuació, els epígrafs següents ofereixen més detall sobre la planificació i el disseny de cadascun dels elements analitzats i de l'eina d'investigació emprada en cada cas.

2.1 Eix d'anàlisi 1. Qüestionari d'elements objectivables: presència de continguts, actualització, reutilització, estructuració i accessibilitat del lloc web

Quant a la publicació de continguts, de forma similar a com es va dur a terme en les dues avaluacions anteriors, s'utilitzen tècniques d'investigació quantitatives, que es basen en un qüestionari estructurat que es complimenta per a cadascun dels ens objecte d'estudi. Inclou pràcticament tots els requeriments inclosos al capítol II de la Llei 19/2014 a través dels tres aspectes següents:

- Presència de continguts i documentació requerida
- Actualització i reutilització de la informació
- Estructuració i accessibilitat del lloc web

En definitiva, la metodologia emprada suposa la realització d'un estudi en profunditat de la informació publicada en cada lloc web dels ens analitzats i es configura com un instrument ampli, dúctil, exhaustiu, comparable i amb múltiples aplicacions.

2.1.1 Presència de continguts i documentació requerida

Per tal de garantir una anàlisi longitudinal, que permeti mesurar els canvis que s'han produït en la publicació de la informació requerida en els capítols II i III de la Llei 19/2014, s'ha mantingut la major part del disseny del qüestionari sobre presència de la informació de l'edició de 2017² En aquest sentit, el fet que l'aprovació d'un reglament que desenvolupi la Llei, continuï pendent, permet mantenir l'operacionalització i els criteris emprats en la definició de les variables utilitzades en les recollides de dades anterior.

Els àmbits principals en què s'estructura el qüestionari, en la major part dels casos, són coincidents amb els articles dels capítols II i III de la Llei 19/2014. Aquest model permet fer un millor seguiment de la informació publicada ja que molts dels ens que queden sotmesos a la norma han estructurat els seus portals de transparència i llocs webs en aquestes categories. D'aquesta forma, es facilita la feina a l'equip d'investigadors alhora que es garanteix una millor cerca de la informació i s'evita l'acumulació d'errors. Els eixos esmentats són els següents:

- Estructura institucional i organitzativa de l'ens
- Decisions i actuacions de rellevància jurídica
- Gestió econòmica pressupostària i patrimonial
- Planificació i programació
- Contractació
- Convenis de col·laboració
- Subvencions
- Transparència i bon govern

² Per a més informació sobre el procés de disseny dels qüestionaris de l'edició anterior, podeu consultar el document "Quadern metodològic" a <http://www.sindic.cat/ca/page.asp?id=356>.

- Mecanismes de contacte entre l'administració i el ciutadà

Malgrat que aquests àmbits són comuns a totes les tipologies de qüestionaris, les peculiaritats intrínseques de cada institució fan necessària l'adaptació d'alguns aspectes a les seves característiques. Per aquest motiu, es van crear quatre tipologies de qüestionaris, cadascuna de les quals responia als perfil d'institució següents:

- Generalitat de Catalunya (q1): conselleries de la Generalitat
- Ens públics (q2): ens públics dependents de la Generalitat de Catalunya, ens dependents dels ens locals, ens de cooperació, universitats públiques, entitats estatutàries, altres ens públics no territorials.
- Ens locals (q3): ajuntaments, diputacions, consells comarcals, àrea metropolitana
- Altres ens (q4): fundacions, institucions sense ànim de lucre, partits polítics, sindicats, col·legis professionals i altres ens.

Tot i que la major part dels continguts inclosos en el qüestionari provenen del disseny anterior, en aquesta edició, tots els formularis han sigut sotmesos a un procés de revisió exhaustiu per tal d'assegurar el seu funcionament i la seva consistència interna.

2.1.2 Actualització i reutilització de la informació requerida

La llei 19/2014 posa èmfasi en l'actualització i la reutilització de continguts com aspectes clau que contribueixen a una millora de la publicitat activa. Per aquest motiu, atesa la importància de les característiques de la informació publicada, i atès que aquests són alguns dels aspectes que a nivell general mostraven un dèficit més important en l'avaluació anterior, s'ha considerat oportú mantenir-los en la recerca.

Tal com es va procedir en l'edició anterior, es van introduir aquestes preguntes només per aquells aspectes definits com a Elements Fonamentals de Publicitat Activa (d'ara en endavant, EFPA). Els EFPA són la selecció d'un conjunt de requeriments definits a la norma que es configuren com la mínima informació que hauria d'estar disponible en tots els ens d'un mateix perfil. En aquest sentit, existeix un llistat d'EFPA per a cadascun dels perfils d'ens següents³:

- Generalitat de Catalunya
- Ens públics de la Generalitat
- Municipis
- Ens supramunicipals
- Ens de cooperació
- Entitats estatutàries
- Universitats
- Partits polítics
- Sindicats
- Fundacions

a) Actualització

Pel que fa a l'actualització, l'article 6.b de la Llei 19/2014, que detalla les obligacions generals de transparència, preveu que la informació s'ha de difondre de forma constant i que s'ha d'actualitzar permanentment. El text estableix la data d'actualització dels continguts com l'indicador vàlid que mostra la vigència de la documentació. Malgrat

³ Per a més informació sobre els Elements Fonamentals de Publicitat Activa, podeu consultar els documents de l'edició anterior "Informes de resultats" <http://www.sindic.cat/ca/page.asp?id=450>.

aquesta previsió legal, l'experiència mostra que aquesta no sempre és la forma més òptima per conèixer si la informació es troba realment actualitzada.

Algunes de les problemàtiques detectades en relació amb l'actualització de continguts són les següents:

- Manca de data d'actualització dels continguts del web. Malgrat la previsió legal, es detecten molts portals on no hi consta cap data de referència, la qual cosa dificulta conèixer la vigència dels continguts consultables.
- Presència de dates parcials. És a dir, el fet que el volum total de continguts que han de ser publicats sigui molt elevat, requeriria la introducció d'una data d'actualització per a pràcticament cada document al qual es pot accedir. Ara bé, en molts casos, la data d'actualització apareix vinculada a un apartat o un bloc temàtic del web general, que conté informació diversa i que s'actualitza quan es produeix algun tipus de modificació en aquell apartat.
- En darrer lloc, i en relació amb l'anterior, en d'altres casos, es produeix una incongruència entre la data i el contingut: és freqüent localitzar informació més recent a la data que consta i, a la inversa, trobar continguts anteriors a la data d'actualització.

En tot cas, aquest conjunt de desavinences qüestionen l'ús de la data com a un mètode útil que mostri el nivell d'actualització de la informació. Ara bé, cal tenir present que una part important de la documentació publicada ha de contenir una data de referència, necessàriament: és el cas de tota la informació econòmica que és d'un exercici pressupostari concret o de la plantilla de personal que s'aprova de forma anual, per citar dos exemples. En canvi, en d'altres casos, no és possible establir aquest paràmetre per la naturalesa de l'element en si: per exemple, la informació sobre els serveis públics, els canals de participació ciutadana o les respostes anonimitzades a preguntes plantejades pels ciutadans que requeririen d'una actualització contínua.

Una altra de les limitacions metodològiques detectades per a l'estudi sobre l'actualització de la informació és la dificultat per conèixer la vigència de la informació. De fet, només un coneixement en profunditat de la institució analitzada permetria valorar-ho. Per exemple, a nivell general, la composició del ple dels ens locals canvia cada quatre anys, amb la celebració de les eleccions municipals. Ara bé, al llarg de la legislatura, es podrien produir canvis tant en la configuració del govern, com en la composició dels regidors que integren cada òrgan i només en el cas en què es conegui el funcionament d'aquella administració en concret es podria saber si aquesta informació es troba actualitzada o no. Per tant, cada ens requeriria, pràcticament, d'un estudi de cas.

Aquests obstacles ja s'havien detectat en l'edició anterior. Per aquest motiu, preferiblement i sempre que és possible, el mecanisme utilitzat per establir si una informació està actualitzada o no és la data de referència de la documentació publicada. Així, es va elaborar un llistat del conjunt d'ítems que havien de contenir aquesta informació i, sempre que va ser possible, es va posar en relació amb una data concreta. Els casos en què la informació a la qual es pot accedir fa referència a la data mínima d'actualització, es registra com actualitzat. En canvi, si la informació és anterior a aquesta data, es considera no actualitzat. Per aquells casos en què no és possible detectar una data de referència vàlida es preveu la categoria de resposta "no es pot establir". Les taules 3 detallen una data mínima aproximada per a cadascun dels blocs temàtics principals inclosos en el qüestionari. Tal com es pot comprovar, en molts casos, no s'ha pogut establir una data mínima d'actualització ja que aquella informació requereix d'una "actualització contínua". La opció "no aplica" indica la inexistència d'un element determinat en una tipologia determinada de qüestionari.

Taula 3.1 Dates de referència mínimes establertes per tal de considerar la documentació actualitzada

Informació	Q1 Generalitat	Q2 Ens Generalitat	Q2 Ens dependents dels ens locals	Q2 Ens de cooperació	Q2 Ens estatutaris	Q2 Universitats	Q3 Ens locals	Q4 Altres ens
Informació general de l'ens								
Informació estadística de caràcter general	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	Actualització contínua	No aplica
Informació geogràfica de caràcter general	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	Actualització contínua	No aplica
Estructura institucional i organitzativa								
Òrgans de govern	Gener de 2016	Gener de 2016	Maig del 2015 (cartipàs 2015-2019)	De difícil establiment	Comprovar-ho	Comprova-ho	Maig del 2015 (cartipàs 2015-2019)	De difícil establiment
Òrgans complementaris	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	Maig del 2015 (cartipàs 2015-2019)	No aplica
Òrgans dependents	Gener de 2016	Gener de 2016	Maig del 2015 (cartipàs 2015-2019)	De difícil establiment	No aplica	De difícil establiment	Maig del 2015 (cartipàs 2015-2019)	No aplica
Òrgans amb representació de l'ens	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	Maig del 2015 (cartipàs 2015-2019)	No aplica
Canals de participació	Actualització contínua	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	Actualització contínua	No aplica

Taula 3.2 Dates de referència mínimes establertes per tal de considerar la documentació actualitzada

Informació	Q1 Generalitat	Q2 Ens Generalitat	Q2 Ens dependents dels ens locals	Q2 Ens de cooperació	Q2 Ens estatutaris	Q2 Universitats	Q3 Ens locals	Q4 Altres ens
Organització interna I								
Organigrama	Gener 2016	De difícil establiment	De difícil establiment	De difícil establiment	De difícil establiment	De difícil establiment	Maig del 2015 (cartipàs 2015-2019)	De difícil establiment
Relació de llocs de treball	Aprovat l'últim trimestre del 2017. RLT 2018	Aprovat l'últim trimestre del 2017. RLT 2018	Aprovat l'últim trimestre del 2017. RLT 2018	Aprovat l'últim trimestre del 2017. RLT 2018	Aprovat l'últim trimestre del 2017. RLT 2018	Aprovat l'últim trimestre del 2017. RLT 2018	Aprovat l'últim trimestre del 2017. RLT 2018	Aprovat l'últim trimestre del 2017. RLT 2018
Plantilla de personal	Aprovat l'últim trimestre del 2017. Plantilla 2018	Aprovat l'últim trimestre del 2017. Plantilla 2018	Aprovat l'últim trimestre del 2017. Plantilla 2018	Aprovat l'últim trimestre del 2017. Plantilla 2018	Aprovat l'últim trimestre del 2017. Plantilla 2018	Aprovat l'últim trimestre del 2017. Plantilla 2018	Aprovat l'últim trimestre del 2017. Plantilla 2018	Aprovat l'últim trimestre del 2017. Plantilla 2018
Retribucions	Taula retributiva per 2018	Taula retributiva per 2018	Taula retributiva per 2018	Taula retributiva per 2018	Taula retributiva per 2018	Taula retributiva per 2018	Taula retributiva per 2018	Taula retributiva per 2018
Oferta Pública d'Ocupació	Aprovada a finals del 2017. OPO 2018	Aprovada a finals del 2017. OPO 2018	Aprovada a finals del 2017. OPO 2018	Aprovada a finals del 2017. OPO 2018	Aprovada a finals del 2017. OPO 2018	Aprovada a finals del 2017. OPO 2018	Aprovada a finals del 2017. OPO 2018	No aplica
Convenis laborals	Cada conveni ha de contenir el període de vigència. Pot ser prorrogable	Cada conveni ha de contenir el període de vigència. Pot ser prorrogable	Cada conveni ha de contenir el període de vigència. Pot ser prorrogable	Cada conveni ha de contenir el període de vigència. Pot ser prorrogable	Cada conveni ha de contenir el període de vigència. Pot ser prorrogable	Cada conveni ha de contenir el període de vigència. Pot ser prorrogable	Cada conveni ha de contenir el període de vigència. Pot ser prorrogable	No aplica

Taula 3.2 Dates de referència mínimes establertes per tal de considerar la documentació actualitzada

Informació	Q1 Generalitat	Q2 Ens Generalitat	Q2 Ens dependents dels ens locals	Q2 Ens de cooperació	Q2 Ens estatutaris	Q2 Universitats	Q3 Ens locals	Q4 Altres ens
Organització interna II								
Alts càrrecs	Gener de 2016	Gener de 2016	De difícil establiment	De difícil establiment	De difícil establiment	De difícil establiment	Maig del 2015 (cartipàs 2015-2019)	No aplica
Retribucions alts càrrecs	Taula retributiva per a l'exercici 2018	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica
Serveis públics	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	No aplica	Actualització contínua	Actualització contínua	No aplica

Taula 3.3 Dates de referència mínimes establertes per tal de considerar la documentació actualitzada

Informació	Q1 Generalitat	Q2 Ens Generalitat	Q2 Ens dependents dels ens locals	Q2 Ens de cooperació	Q2 Ens estatutaris	Q2 Universitats	Q3 Ens locals	Q4 Altres ens
Decisions i actuacions de rellevància jurídica								
Informació sobre normativa	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua
Directives, instruccions i circulars	Actualització contínua	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica
Respostes anonimitzades a preguntes plantejades	Actualització contínua	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	Actualització contínua	No aplica
Procediments normatius	Actualització contínua	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	Actualització contínua	Actualització contínua	No aplica
Gestió econòmica pressupostària i patrimonial								
Catàleg de procediments administratius	Actualització contínua	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	Actualització contínua	Actualització contínua	No aplica
Pressupost	Aprovat l'últim trimestre del 2017.	Aprovat l'últim trimestre del 2017.	Aprovat l'últim trimestre del 2017.	Aprovat l'últim trimestre del 2017.	Aprovat l'últim trimestre del 2017.	Aprovat l'últim trimestre del 2017.	Aprovat l'últim trimestre del 2017.	Aprovat l'últim trimestre del 2017.
Comptes anuals	Compte general 2016	Compte general 2016	Compte general 2016	Compte general 2016	Compte general 2016	Compte general 2016	Compte general 2016	Compte general 2016
Estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera	Indicadors pressupost 2016	Indicadors pressupost 2016	Indicadors pressupost 2016	Indicadors pressupost 2016	No aplica	No aplica	Indicadors pressupost 2016	No aplica
Informes d'auditoria	2016	2016	2016	2016	No aplica	No aplica	2016	No aplica

Taula 3.4 Dates de referència mínimes establertes per tal de considerar la documentació actualitzada

Informació	Q1 Generalitat	Q2 Ens Generalitat	Q2 Ens dependents dels ens locals	Q2 Ens de cooperació	Q2 Ens estatutaris	Q2 Universitats	Q3 Ens locals	Q4 Altres ens
Patrimoni								
Inventari general del patrimoni	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	No aplica
Planificació i programació								
Pla de govern	Gener de 2016	No han de tenir-ne i no hi ha periodicitat establerta	No han de tenir-ne i no hi ha periodicitat establerta	No han de tenir-ne i no hi ha periodicitat establerta	No aplica	No aplica	Maig del 2015 (cartipàs 2015-2019)	No aplica
POUM	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	Modificacions del POUM amb actualització contínua	No aplica
Avaluació dels plans i programes	Actualització contínua	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	Actualització contínua	No aplica
Contractació								
Perfil del contractant	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua

Taula 3.5 Dates de referència mínimes establertes per tal de considerar la documentació actualitzada

Informació	Q1 Generalitat	Q2 Ens Generalitat	Q2 Ens dependents dels ens locals	Q2 Ens de cooperació	Q2 Ens estatutaris	Q2 Universitats	Q3 Ens locals	Q4 Altres ens
Convenis de col·laboració								
Relació de convenis de col·laboració	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua
Activitat subvencional								
Subvencions, ajuts públics i beques	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua
Transparència i bon govern								
Registre de grups d'interès	Actualització contínua	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	Actualització contínua	No aplica
Codi de conducta de les entitats incloses al registre de grups d'interès	Actualització contínua	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica	No aplica
Codi de conducta dels alts càrrecs de l'organització	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua	Actualització contínua

En definitiva, per tal de mesurar els nivells d'actualització dels llocs web, en tots els aspectes definits com a EFPA s'inclou la pregunta següent:

Es troba actualitzada la informació sobre (...)?

Sí

No

No es pot establir

La introducció d'aquesta pregunta permet fer una doble explotació de dades: per una banda, a nivell individual, permet conèixer quina és la informació que es troba actualitzada amb més freqüència i saber en quins aspectes es detecten més dificultats per mantenir la vigència segons la tipologia d'ens; i per l'altra, el tractament conjunt d'aquestes categories permet establir nivells diferents d'actualització dels llocs web.

b) Reutilització

Els articles 5 i 6 de la llei 19/2014, que detallen les disposicions generals sobre transparència, mostren la importància que la informació es faciliti de forma estructurada i en format reutilitzable. A més a més, la consulta s'haurà de realitzar a través de mitjans informàtics en formats fàcilment comprensibles i que permetin la interoperabilitat i la reutilització. De forma similar a l'actualització de continguts, una pregunta sobre els tipus de formats de la documentació a la qual es pot accedir permet mesurar aquest paràmetre.

De quina de les següents formes es pot accedir a la informació (...)?

	<i>Sí</i>	<i>No</i>
<i>La informació es pot visualitzar al navegador</i>		
<i>Dades en pdf</i>		
<i>Dades en full de càlcul (xls, xlsx, ods, csv...)</i>		

<i>Arxius de processador de textos o presentacions editables (doc, odt, txt, ppt, odp...)</i>		
<i>Arxius d'imatge (tiff, gif, jpg, jpeg, bmp, png...)</i>		
<i>Arxius multimèdia (mp3, avi, wav...)</i>		
<i>Arxius de dades en formats privatis o estructurats complexos (sav, xml, json, rdf, mdb, accdb...)</i>		

Les categories de resposta d'aquesta pregunta permeten analitzar quins són els formats més freqüents en què es presenta la documentació requerida a la Llei 19/2014 i mesurar en quin grau és o no reutilitzable. Es consideren reutilitzables els fulls de càlcul i els arxius en formats privatis o estructurats complexos.

2.1.3 Estructuració i accessibilitat del lloc web

A banda de la reutilització i actualització, l'article 6 de la Llei 19/2014 també posa èmfasi en la importància d'altres aspectes qualitatius de la informació com són l'estructuració i l'accessibilitat del lloc web: es preveu que la informació estigui organitzada de forma fàcilment accessible i comprensible per a les persones i que en faciliti una consulta àgil i ràpida per mitjans d'instruments de cerca dotats de característiques tècniques que ho garanteixin.

Malgrat aquestes exigències legals, els resultats de les dues darreres edicions posen de manifest que l'estructuració dels llocs web i la sistematització de la informació és una de les assignatures pendents en les institucions analitzades, de forma bastant general. De fet, amb l'increment de la informació publicada, aquest fenomen no ha fet més que augmentar convertint en molts casos la coexistència de plataformes paral·leles, la duplicació d'informació i la manca de sistematització en característiques dels llocs web analitzats. Amb l'objecte de mesurar l'abast d'aquest fenomen, en l'edició anterior, ja s'havien introduït preguntes específiques en el qüestionari general que perseguien aquests objectius.

En aquesta edició, s'ha optat per mantenir-les per tal d'observar si aquesta característica es manté en el temps. Tal com ja s'havia dut a terme en l'edició anterior, el qüestionari inclou una pregunta que recull en quins dels suports web es localitza la informació requerida en la llei 19/2014, alhora que, també, es té en compte si la informació està integrada en un únic sistema d'informació. Les preguntes són les que es detallen a continuació:

En quins dels següents suports es pot accedir a informació sobre transparència?

Lloc web de l'ens (sí/no)

Portal de transparència gestionat per l'AOC (sí/no)

Portal de transparència diferent de l'AOC (sí/no)

Seu electrònica (sí/no)

Portal de dades obertes (sí/no)

Portal de govern obert diferent al portal AOC (sí/no)

La informació disponible està integrada en un únic sistema d'informació?

Sí

No

Pel que fa a l'accessibilitat, s'entén que la informació és accessible quan es pot localitzar de forma àgil i ràpida. D'acord amb l'article 5.5 de la llei 19/2014, tots els portals han de disposar d'un cercador que permeti un accés ràpid, fàcil i comprensible a la informació i que incorpori mecanismes d'alerta sobre les dades que s'han actualitzat. Les quatre preguntes que es detallen a continuació permeten valorar la facilitat d'accés al portal de transparència i a determinats continguts, de manera general.

Existeix d'un cercador al lloc web o portal de transparència?

Sí

No

Existeix un menú o arbre de continguts que permeti ubicar al ciutadà en quin apartat i subapartat del web es troba?

Sí

No

[Per als casos en què hi hagi un portal de transparència] Has pogut accedir al portal de transparència a través del lloc web?

Sí

No

[Per als casos en què hi hagi un portal de transparència] Has pogut accedir al portal de transparència a través del menú principal del lloc web?

Sí

No

El tractament conjunt d'aquests aspectes indica l'existència de mesures per tal de facilitar l'accessibilitat als continguts en matèria de publicitat activa.

En definitiva, els qüestionaris d'elements objectivables són l'instrument principal a partir del qual s'articula la recollida de dades per dur a terme l'avaluació de la implantació de la llei de transparència. A diferència de l'edició anterior, en què la introducció dels aspectes sobre actualització i reutilització van duplicar pràcticament el volum final del qüestionari, en aquesta ocasió, el número de preguntes i variables es manté estable.

La taula 4 mostra l'evolució del nombre d'ens, preguntes i variables incloses en cada tipologia de qüestionari segons l'edició de l'estudi.

Taula 4. Comparació del número d'ens, preguntes i variables incloses en cada tipologia de qüestionari segons edició

Qüestionaris	edició 2016			edició 2017			edició 2018		
	Ens	Preguntes	Variables	Ens	Preguntes	Variables	Ens	Preguntes	Variables
Generalitat de Catalunya (q1)	13	108	281	13	190	608	13	201	616
Ens públics (q2)	1.171	103	271	1.126	173	537	1.098	184	545
Ens locals (q3)	993	132	331	994	209	597	994	223	621
Altres ens (q4)	261	97	328	275	128	338	288	139	347

Font: Fundació Carles Pi i Sunyer

D'aquesta forma, els qüestionaris que recullen la informació sobre publicitat activa, actualització, reutilització i estructuració del lloc web s'articulen al voltant de quatre grans tipologies d'ens que són les següents:

El primer qüestionari (q1) és el que es dirigeix a la Generalitat i s'utilitza per recollir la informació relativa a les tretze conselleries en què s'estructura el treball de camp d'aquesta institució. Es va optar per fer una anàlisi individual de cada conselleria ja que es va considerar que l'estudi general de la Generalitat no permetia arribar al nivell de detall desitjat. En aquesta edició, aquest formulari conté 201 preguntes i 616 variables.

El segon model (q2), dissenyat per als ens públics de la Generalitat, els ens dependents dels ens locals, les mancomunitats, els consorcis, les universitats públiques, les entitats estatutàries i d'altres ens públics no territorials, està integrat per 184 preguntes i 545 variables.

Per a la recollida de la informació dels 994 ens locals territorials, és a dir, ajuntaments, consells comarcals, diputacions i àrea metropolitana, s'ha fet ús del tercer model de

qüestionari (q3). Aquest document està format per 621 variables agrupades en 223 preguntes.

El quart qüestionari (q4), que aglutina 139 preguntes i 347 variables, s'ha formulat per a un col·lectiu d'ens heterogenis internament: fundacions, entitats sense ànim de lucre, partits polítics, sindicats, col·legis professionals i altres ens no sotmesos a dret públic. Aquest és el que presenta una diferència menys important en el total de variables respecte a l'edició anterior. Aquest fet es deu a la forma en com s'han introduït les opcions de resposta "no aplica" i al fet que és el formulari que inclou un nombre menys elevat de preguntes relatives a reutilització i actualització.

Aquest darrer és el prototip de qüestionari que presenta una complexitat més elevada, principalment, per dos motius: en primer lloc, l'heterogeneïtat d'ens amb característiques completament diverses pel que fa a no només les funcions que desenvolupen, sinó que també pel que fa a la seva naturalesa jurídica, dificulta l'homogeneïtzació de preguntes que haurien de poder ser aplicades a tots els ens de la mateixa forma. En segon lloc, la llei 19/2014 s'ha redactat pensant en l'administració pública però, en canvi, queden sotmeses al seu compliment entitats que poden regir-se pel dret privat, la qual cosa impedeix la seva aplicació. Així, per citar algun exemple, molts d'aquests ens no poden tenir oferta pública d'ocupació o no realitzen procediments administratius. En definitiva, el quart model de qüestionari és el que s'aplica de manera més irregular.

2.2 Eix d'anàlisi 2. Estudis de cas: adequació de continguts i documentació publicada

Un dels aspectes analitzats en la passada edició va ser la realització d'una anàlisi de continguts i de la documentació publicada per part d'experts en la matèria mitjançant estudis de cas, que atorgaven un punt de vista diferent als exposats fins aleshores.

La intel·ligibilitat dels llocs web o portals de transparència és un element molt menys objectivable que els exposats anteriorment (presència/absència de la informació, reutilització o actualització) a causa de les seves característiques inherents: de fet, en la major part dels casos, dependrà dels ulls que la mirin. Si bé és cert que en molts casos la informació s'ha publicat de forma tan críptica que impedeix cap interpretació dels continguts publicats, en d'altres, sense un coneixement mínim sobre el funcionament institucional, és inviable la interpretació de la informació publicada. En tot cas, els estudis anteriors mostraven l'esforç per part d'algunes institucions per simplificar, esquematitzar i presentar de forma més amigable i visual informació, la naturalesa de la qual és feixuga i complexa. En aquest sentit, alguns programaris específics en aquesta matèria han facilitat aquesta tasca. Ara bé, en aquest punt s'obre la porta a un debat interessant entre la dicotomia de publicar informació que sigui intel·ligible i la de convertir-la en comprensible ja que, en molts casos, aquests processos acaben suposant, per força, la pèrdua de continguts. En aquest sentit, la solució no és òbvia i trobar l'equilibri podria arribar a ser complicat si tenim en compte la heterogeneïtat de perfils que poden voler consultar la informació.

Ara bé, deixant de banda aquesta paradoxa, i tenint present l'experiència prèvia, és cert que existeixen casos en què, independentment de l'ull que analitzi la informació, no és possible realitzar un estudi dels continguts publicats, ja sigui perquè estan encriptats o bé perquè no contenen la informació suficient. Per aquest motiu, i amb l'objecte d'aprofundir en aquest aspecte, s'ha treballat amb un grup d'experts en l'àmbit organitzatiu i institucional que han dut a terme una anàlisi qualitativa de la forma en

com es desenvolupen algunes matèries rellevants en els portals de transparència. Per tant, en aquest cas, no s'ha aplicat el criteri habitual vinculat a la idea dels "coneixements generals" d'un ciutadà mitjà, sinó que es considera que ha de ser un criteri expert qui valori si la informació és completa i adient i permet conèixer de forma efectiva la situació de l'entitat, d'acord amb els criteris continguts a la llei 19/2014. En aquest sentit, doncs, aquesta anàlisi té especial sentit en aquells casos en què la presència és positiva. L'objectiu és analitzar des d'una perspectiva qualitativa què implica aquesta presència i si, en alguns casos, la forma en què es tracta la informació pot impedir, dissuadir o dificultar l'assoliment dels objectius que planteja la llei de transparència.

Per a fer-ho, experts en la matèria, habituats a llegir i interpretar informació vinculada a l'administració pública, han estudiat els espais web mitjançant una guia d'anàlisi. Aquesta metodologia suposa centrar l'interès en entitats d'alt grau de sensibilitat -és a dir, que haurien de complir la normativa de forma especialment rigorosa- i d'un cert bon comportament pel que fa al grau global de compliment en termes de presència dels elements -no té sentit intentar analitzar allò que ja sabem que no hi és. Per a portar a terme aquesta anàlisi, s'ha classificat l'univers en diversos grups⁴:

- Els ajuntaments com a ens matriu.
- Els ens supramunicipals com a ens matriu.
- Els ens dependents de la Generalitat de capital íntegrament públic i sotmesos a dret públic.
- Els ens dependents dels ens locals de capital íntegrament públic i sotmesos a dret públic.

⁴ D'acord amb els criteris exposats en l'apartat 2 d'aquest document, la Generalitat com a ens matriu s'ha exclòs d'aquest eix d'anàlisi per motius metodològics.

- Els ens dependents de la Generalitat de capital íntegrament públic i sotmesos a dret privat en algun aspecte.
- Els ens dependents dels ens locals de capital íntegrament públic i sotmesos a dret privat en algun aspecte.

S'han seleccionat dos ens de cada grup atenent als resultats obtinguts en l'avaluació del Elements Fonamentals de Publicitat Activa de 2017.

Així, per a cada grup s'han inclòs les dues unitats d'anàlisi següents:

- L'entitat que va quedar millor situada en cadascuna de les categories.
- La institució que es va situar en el tercer quartil sempre que complís amb un mínim del 50% dels elements analitzats. En aquest darrer cas, si l'entitat quedava per sota d'aquest llindar s'ha exclòs d'aquest model.

Per tal d'homogeneïtzar els criteris utilitzats, s'ha redactat una guia d'anàlisi que es configura com una eina de consulta i suport per tal de desenvolupar les tasques d'anàlisi; està composta d'enunciats en forma de pregunta per tal de facilitar un esquema i un conjunt de criteris que ofereixen indicacions sobre quin és l'objectiu en cada cas.

L'anàlisi conjunta de l'estudi individual de cadascun dels ens seleccionats permet determinar alguns aspectes rellevants a destacar que, principalment, ofereixen informació de dos tipus diferents:

- Els principals dèficits que tenen els portals de transparència analitzats
- Els elements o eines que contribueixen a una millor comprensió i/o localització de la informació

A partir de les anàlisis individuals dels portals, s'han celebrat varies sessions de treball conjuntes entre l'equip expert i el de la Fundació Carles Pi i Sunyer, l'objecte de les quals era la discussió i reflexió al voltant dels aspectes que contribueixen o impedeixen fer

efectiu el principi de publicitat activa. El document de conclusions d'aquesta anàlisi s'ha elaborat a partir de les discussions i reflexions dutes a terme en aquests grups de treball.

2.3 Eix d'anàlisi 3. Més enllà de l'anàlisi normatiu: la visió ciutadana

L'anàlisi a través del qüestionari d'elements objectivables permet aproximar-nos al nivell de publicació de la informació en les institucions estudiades. En aquest sentit, si bé és cert que el fet que la recollida de dades es dugui a terme per part d'un equip multidisciplinari amb formació específica en la matèria garanteix el rigor i la coherència interna del projecte, aquesta visió analítica i tècnica podria allunyar l'estudi de la perspectiva ciutadana.

Aquest és un aspecte que pren rellevància en un moment en el qual es detecta que la informació publicada cada vegada és major: així, més enllà de la publicació dels continguts requerits per llei, cal analitzar si aquesta informació és accessible per als ciutadans perquè si la informació està disponible però no és intel·ligible o localitzable, no és transparent.

De fet, en l'edició anterior ja s'havien incorporat elements de tipus qualitatiu amb aquesta finalitat: els investigadors responsables de la recollida de dades van valorar alguns elements subjectius sobre una selecció dels llocs webs analitzats. No obstant això, es va constatar que els seus coneixements i la seva proximitat a la matèria dificultaven desvincular la visió ciutadana de la visió més tècnica. Per aquest motiu, en aquesta edició, s'ha optat per fer una anàlisi des del punt de vista del que s'ha anomenat *ciutadà planer*, entès com aquell ciutadà que no té formació específica en matèria de transparència, que és el receptor principal identificat per la norma.

Per dur a terme aquesta anàlisi, els ciutadans seleccionats han respost un qüestionari adaptat al que completen els investigadors. En termes generals, les modificacions introduïdes són les següents: en primer lloc, s'ha sintetitzat el qüestionari principal seleccionant una conjunt de preguntes i unes 170 variables, bàsicament, aquelles que són de tipus general i que recullen alguns dels elements fonamentals de publicitat activa. En segon lloc, s'han introduït notes d'aclariment i definicions amb l'objecte de fer més comprensibles termes que podrien resultar dubtosos o complexos per a persones no familiaritzades amb el llenguatge administratiu i/o institucional. En tercer i darrer lloc, algunes de les preguntes del qüestionari d'elements objectivables van ser resumides en una de sola que demanava si existia informació sobre una temàtica en general i no sobre un document específic⁵. En definitiva, no existeix una equivalència exacta entre les preguntes d'elements objectivables i les de ciutadà planer, ja que els destinataris i objectius són diferents.

En total, s'ha treballat amb una seixantena de persones de diferents perfils que han cercat informació sobre 16 ens amb bons nivells en la publicació de continguts en l'edició anterior. D'aquesta manera, cada institució és analitzada per 4 *ciutadans planers* diferents, la qual cosa permet contrastar els resultats obtinguts.

Els criteris per a seleccionar els ens analitzats són els mateixos que s'han utilitzat per als experts, de forma que per a una selecció d'ens determinats es pot dur a terme una anàlisi des de tres perspectives diferents: la de l'investigador, la de l'expert i la dels ciutadans planers. Els ens analitzats són dels tipus següents⁶:

- Els ajuntaments com a ens matriu segons la seva grandària poblacional
- Els ens supramunicipals com a ens matriu.

⁵ Podeu consultar el qüestionari dirigit al ciutadà planer al document "Anàlisi ciutadà planer 2018".

⁶ D'acord amb els criteris exposats en l'apartat 2 d'aquest document, la Generalitat com a ens matriu s'ha exclòs d'aquest eix d'anàlisi per motius metodològics.

- Els ens dependents de la Generalitat de capital íntegrament públic i sotmesos a dret públic.
- Els ens dependents dels ens locals de capital íntegrament públic i sotmesos a dret públic.
- Els ens dependents de la Generalitat de capital íntegrament públic i sotmesos a dret privat en algun aspecte.
- Els ens dependents dels ens locals de capital íntegrament públic i sotmesos a dret privat en algun aspecte.

S'han seleccionat dos ens de cada grup atenent als resultats obtinguts en l'avaluació del Elements Fonamentals de Publicitat Activa de 2017. Per a cada grup, s'han seleccionat dos ens: per una banda, aquell que va quedar millor situat en cadascuna de les categories i, per l'altra, les institucions que es van situar en el tercer quartil sempre i quan complissin amb un mínim del 50% dels elements analitzats.

Els grups d'ens que no complien amb el requisit d'arribar al 50% en el tercer quartil són els següents:

- Ajuntaments de fins a 500 habitants
- Ens dependents de la Generalitat de capital íntegrament públic i sotmesos a dret públic.
- Ens dependents dels ens locals de capital íntegrament públic i sotmesos a dret públic. (OA i EPE i EMD)
- Els ens dependents de la Generalitat de capital íntegrament públic i sotmesos a dret privat en algun aspecte
- Els ens dependents dels ens locals de capital íntegrament públic i sotmesos a dret privat en algun aspecte
- Consorcis

De fet, en molts d'aquests casos, l'ens que registrava una puntuació més alta en l'edició anterior, tampoc arribava al 50%. Per aquests grups s'analitza l'ens amb una puntuació més alta en l'edició anterior.

En definitiva, la incorporació de la introducció de la visió ciutadana a l'estudi aporta una nova perspectiva a la recerca, inexplorada fins al moment, però necessària, que permetrà copsar nous elements, més enllà del compliment o incompliment dels requeriments establerts per la norma.

2.4 Disseny de programaris informàtics

Un cop establerts els continguts inclosos en l'anàlisi i quina és la metodologia més adequada per aprofundir en cadascun d'ells, s'ha procedit al disseny del programari informàtic per a la recollida de dades. En aquest sentit, es fa ús de diferents sistemes que facilitaran l'emmagatzematge i la sistematització de la informació. Les versions definitives dels qüestionaris han sigut bolcades en un programari especial que permet la realització d'enquestes on-line i facilita la seva compleció des de qualsevol lloc.

3. Treball de camp

La recollida de dades per al desenvolupament dels tres eixos d'anàlisi s'ha dut a terme de forma simultània. No obstant això, cal tenir present que la recollida de la informació de l'eix número 1, que fa referència al qüestionari d'elements objectivables, és el més costós tant pel que fa a personal com a la duració del procés.

En tot cas, es poden distingir les tres etapes següents per al treball de camp en cadascun dels eixos.

- Etapa 1. Incorporació de l'equip d'investigadors/captació dels ciutadans que respondran els qüestionaris/selecció d'experts en matèria de transparència
- Etapa 2. Recollida de la informació
- Etapa 3. Validació de dades

3.1 Calendarització general de la recollida de la informació

El treball de camp es va iniciar el passat 2 de febrer i va finalitzar el 20 d'abril de 2018. Tal com es veurà a continuació, el desenvolupament de cada eix comporta uns *tempos* diferents.

En tot cas, cal tenir present que l'anàlisi de la Generalitat de Catalunya com a ens matriu s'ha sotmès als possibles canvis polítics que poguessin produir-se durant el procés de treball de camp. En aquest sentit, la recollida de dades sobre les conselleries es va posposar al màxim possible en el temps, concretament, fins a la setmana del 16 al 20 d'abril. En canvi, la recollida de dades dels ens dependents de la Generalitat es va dur a terme en els terminis previstos inicialment.

Tal com ja s'ha comentat en l'apartat metodològic d'aquest document, el procés de recollida de dades més complex és el del qüestionari d'elements objectivables ja que és el que recull un volum més gran d'informació per a tots els ens objecte d'estudi. En canvi, per als eixos 2 i 3 es treballa amb una selecció d'ens. Per aquest motiu, com es pot observar al quadre 2, és el procés al qual es dediquen més setmanes de treball de camp. L'anàlisi de l'equip expert i del ciutadà planer s'han iniciat més tard, quan el procés de treball de camp del qüestionari d'elements objectivables ja estava en ple funcionament. La tercera setmana del mes d'abril va finalitzar el treball de camp.

Quadre 2. Calendarització dels diferents processos de treball de camp

		Eix 1. EFPA	Eix 2. Expert	Eix 3. Ciutadà
Febrer	Setmana 1			
	Setmana 2			
	Setmana 3			
	Setmana 4			
Març	Setmana 1			
	Setmana 2			
	Setmana 3			
	Setmana 4			
	Setmana 5			
Abril	Setmana 1			
	Setmana 2			
	Setmana 3			
	Setmana 4			

3.2 Eix d'anàlisi 1. Qüestionari d'elements objectivables: presència de continguts, actualització, reutilització, estructuració i accessibilitat del lloc web

3.2.1 Calendarització del treball de camp

Per a l'eix número 1, el treball de camp s'ha iniciat en els municipis d'una grandària inferior, ja que són aquests els que, en l'edició anterior, registraven un nivell de compliment inferior i són, alhora, els que contenen la informació més bàsica. Amb aquesta lògica, s'aconsegueix que a mida que s'incrementi el coneixement i l'experiència en la navegació en portals de transparència per part dels investigadors, augmenti també la complexitat del ens analitzats.

En tot cas, i per tal d'assegurar la qualitat de la informació recollida, els ens que s'ha considerat que podien tenir una major complexitat (Generalitat de Catalunya,

Diputacions i ajuntaments més grans de 20.000 habitants) s'han assignat a un membre de l'equip estructural, que ja havia participat en les dues recollides de dades anteriors, i que té una àmplia experiència en la realització de projectes d'aquest tipus i un ampli coneixement sobre el funcionament i l'estructura institucional. A més a més , també realitza tasques relacionades amb la validació i consistència de dades.

La taula 5 mostra la planificació inicial detallada per al treball de camp i el desenvolupament de la recollida de dades d'acord amb els tipus d'ens analitzats, de forma que cadascuna de les tipologies establertes té una data prevista parcial de tancament. Tal com ja s'ha indicat anteriorment, s'ha posposat la recollida de dades de la Generalitat per al final del procés. La planificació establerta és la següent:

Taula 5. Planificació prevista del desenvolupament del treball de camp

Dates	Ens
2 de febrer de 2018	Inici del treball de camp
Del 2 al 25 de febrer	Ens locals (municipis, comarques i diputacions)
Del 26 de febrer al 4 de març	Ens dependents (municipis, comarques i diputacions)
Del 5 de març al 11 de març	Ens dependents Generalitat
Del 12 de març al 18 de març	Institucions estatutàries
	Universitats públiques
	Col·legis professionals
	Partits polítics
	Sindicats
	Empreses públiques
	Institucions sense ànim de lucre
	Fundacions
Del 19 de març al 25 de març	Ens de cooperació
Del 26 de març al 15 d'abril	Validacions i comprovacions de treball de camp
Del 16 d'abril al 20 d'abril	Generalitat

S'ha calculat que el temps emprat per a la realització de cada institució sigui superior a la de l'any anterior, principalment, perquè es preveu que els ens sotmesos al compliment de la norma hagin incrementat la informació publicada respecte la darrera recollida de dades, la qual cosa suposaria, per força, un increment del temps dedicat a l'anàlisi dels portals.

3.2.2 Incorporació i formació de l'equip d'investigadors

Per al desenvolupament de treball de camp es va incorporar un equip de 13 investigadors amb formació en ciències polítiques o sociologia i especialitzats en àmbits diversos que van unir-se a l'equip permanent de la Fundació que ja estava desenvolupant la planificació i estructuració del projecte.

En el disseny d'investigacions d'aquest tipus, la qualitat del treball de camp esdevé una peça fonamental que garanteix que el projecte es desenvolupi amb èxit. En aquesta ocasió, a partir de l'experiència prèvia, la formació específica en matèria de transparència dirigida a l'equip d'investigadors s'ha desenvolupat de forma semblant a com es va realitzar en l'edició anterior.

El procés de formació principal de l'equip de treball de camp va desenvolupar-se entre el 29 de gener i l'1 de febrer de 2018 i va estructurar-se en quatre sessions de caràcter teòric i pràctic que tenien com a objecte principal l'assoliment dels coneixements necessaris per tal de dur a terme el treball de camp de forma homogènia. En la primera sessió, sense haver adquirit cap coneixement previ, els investigadors van realitzar una primera presa de contacte amb el tema a través de la compleció del qüestionari d'un municipi que es va triar a l'atzar. D'aquesta forma, cadascú va poder realitzar la detecció de quins eren els dubtes i les principals dificultats que se'ls plantejaven.

El segon dia, la formació es va estructurar en una part teòrica i una altra pràctica: en la primera, es van aportar coneixements de caràcter general sobre les lleis de transparència espanyola i catalana i es va fer un resum dels principals punts de la norma, posant èmfasi especial en el títol II. També es van transmetre els objectius principals del projecte, les seves característiques i les estratègies que s'haurien de seguir davant de les incidències detectades amb més freqüència. En la segona part de la sessió, es va fer

una lectura del qüestionari d'ens locals focalitzant l'interès en aquelles preguntes en les quals es detectava un nombre més important de discrepàncies en les respostes.

A la tercera sessió els investigadors van tornar a treballar de forma autònoma complimentant el qüestionari del mateix municipi que havien fet el primer dia. L'objectiu era que, a partir dels conceptes teòrics exposats el dia anterior, fossin conscients del canvi en el sentit d'algunes respostes. Els coneixements adquirits juntament amb una guia de lectura⁷ havien de contribuir a una millora en la resposta i a una reducció de les discrepàncies detectades.

El darrer dia de formació va servir per resoldre els dubtes pendents que quedaven, aclarir conceptes i exposar alguns casos pràctics en els quals s'exemplificava alguns dels dubtes que s'havien presentat el dia anterior.

En definitiva, l'estructuració de la formació en sessions de caràcter pràctic i teòric i la primera compleció del qüestionari sense haver adquirit cap coneixement previ, va evitar la saturació de continguts i l'assoliment dels coneixements de forma més gradual. Aquest procés va ser de gran utilitat ja que va ajudar a afinar la interpretació de les preguntes i a homogeneïtzar els criteris utilitzats per a la seva resposta.

3.2.3 Desenvolupament del treball de camp

A banda d'un procés de formació rigorós, i amb l'objecte d'assegurar la qualitat del treball de camp, s'han mantingut dues mesures addicionals utilitzades en les edicions anteriors que recolzen la tasca de l'equip d'investigadors: la guia de l'investigador i la bústia de dubtes.

⁷ Podeu consultar les guies de lectura completes en el document "Qüestionaris i guies_Eix d'anàlisi1 2018".

Pel que fa al primer, esdevé l'eina bàsica per al desenvolupament de la recollida de dades. És el document de referència i consulta que aclareix i especifica el contingut de cadascuna de les preguntes i estableix criteris homogenis. Aquest és un instrument fonamental atès que les preguntes i els conceptes poden estar sotmesos a criteris interpretatius. Alhora, el fet que la recollida de la informació es porti a terme mitjançant l'exploració dels portals per part d'un equip ampli d'investigadors incrementa les possibilitats d'aplicació de criteris diferents en la resposta dels qüestionaris. Per tal de controlar en la mesura del possible aquesta distorsió, es van redactar guies específiques per a cada qüestionari, que es van utilitzar durant el procés de formació i, especialment, durant la primera fase d'elaboració de la recollida de dades.

No obstant això, cal tenir present que la guia de l'investigador és un document que ofereix orientacions de caràcter molt genèric. Per aquest motiu, és possible que, en algunes ocasions, sorgeixin dubtes, molt més específics, que no es puguin resoldre mitjançant aquesta eina, ja que l'enorme disparitat d'ens i l'existència de característiques conjunturals poden requerir d'una resposta més adaptada. Per tal de cobrir aquestes necessitats, s'utilitza una "bústia de dubtes", centralitzada per la coordinadora de treball de camp, a la que l'equip pot recórrer sempre que sigui necessari o ho consideri pertinent. D'aquesta forma, es garanteix l'homogeneïtzació dels criteris utilitzats en aquells casos que surten de la normalitat.

3.2.4 Validació de dades

Per tal d'assegurar la qualitat de la informació recollida, garantir l'homogeneïtzació de criteris i assegurar el correcte funcionament de l'equip, s'han incorporat validacions addicionals, especialment, en la primera fase de la recollida de la informació.

Per fer-ho, un membre de l'equip, amb una àmplia experiència amb treballs d'aquest tipus, ha tornat a respondre el qüestionari per a totes les preguntes referents a EFPA's en un conjunt de municipis seleccionats aleatòriament. Un cop realitzada aquesta doble entrada de dades, s'ha procedit a contrastar el resultat amb l'obtingut pel responsable d'aquell municipi i s'han resolt les discrepàncies detectades

Un cop dutes a terme aquestes validacions, cada investigador ha rebut la fitxa corresponent al seu municipi per tal d'introduir les modificacions pertinents

Aquest procés, que va implantar-se en l'edició anterior, té una doble finalitat: metodològica i pedagògica. A nivell metodològic, garanteix la qualitat de la dada, evita possibles errors i detecta males *praxis*. A nivell pedagògic, millora la formació dels investigadors que prenen consciència de les errades comeses i evita que es tornin a reproduir en un futur. Per aquest motiu, aquest procés s'ha realitzat amb més intensitat durant la primera part de la realització del treball de camp. D'altra banda, atès el dinamisme detectat en les pàgines i portals de transparència, s'ha considerat convenient que les dues recollides de dades es duguessin a terme de forma pràcticament paral·lela per tal d'evitar que l'actualització de la informació pogués generar distorsions.

3.3 Eix d'anàlisi 2. Estudis de cas: adequació de continguts i documentació publicada

3.3.1 Calendarització de la recollida de la informació

La recollida de dades per part de l'equip d'experts s'ha dut a terme al llarg dels mesos de març i abril. Les reunions de coordinació en les quals s'ha dut a terme la discussió i la fixació de les principals conclusions de l'anàlisi s'han realitzat durant el mes d'abril, un cop s'han analitzat els portals de forma individualitzada. La taula 6, detalla les dates del treball de camp i de les reunions de discussió que s'han celebrat a la seu de la Fundació Carles Pi i Sunyer.

Taula 6. Calendari de recollida de dades i de reunions

Dates	Anàlisi
Del 2 de març al 6 d'abril de 2018	Anàlisi dels portals dels ens seleccionats
4 d'abril de 2018	Primera reunió d'experts
18 d'abril de 2018	Segona reunió d'experts

3.3.2 Selecció d'equip expert

Per al desenvolupament d'aquest eix s'ha creat un comitè, integrat per professors universitaris especialitzats en la matèria que han treballat en col·laboració amb l'equip estable de la Fundació Carles Pi i Sunyer, amb l'objecte d'elaborar una anàlisi aprofundida que es sintetitza en un document de conclusions. Per fer-ho, tots els membres del comitè participaran en les reunions de reflexió i discussió. El fet que la persona que porta a terme la validació de les dades de l'equip i l'anàlisi dels organismes de major complexitat assisteixi a aquestes sessions garanteix la correspondència entre els diferents models d'anàlisi i la coherència interna del projecte.

3.3.3 Desenvolupament de treball de camp

L'equip expert duu a terme una anàlisi detallada dels portals seleccionats a través d'una guia⁸ que planteja diferents preguntes relatives a la coherència, estructuració, adequació i intel·ligibilitat de la informació publicada, més enllà de la presència o absència dels requeriments establerts a la norma.

3.3.4 Validació de dades

Les reunions de coordinació en les quals es discutiran els resultats obtinguts també es faran servir com a mecanisme de validació de les dades enregistrades en el qüestionari d'elements objectivables.

⁸ Podeu consultar aquesta guia en el document que recull l'anàlisi d'experts "3. Informe anàlisi experts 2018".

3.4 Eix d'anàlisi 3. Més enllà de l'anàlisi normatiu: la visió ciutadana

3.4.1 Calendarització de la recollida de dades

Pel que fa a l'anàlisi ciutadana, el treball de camp s'ha dut a terme durant el mes de març i s'ha realitzat de forma gradual.

La seva planificació s'ha basat en relació amb el total de respostes que s'anaven obtenint. Cada setmana del mes de març, doncs, s'enviaven els qüestionaris als ciutadans que manifestaven la seva voluntat per respondre. D'aquesta forma, s'ha controlat el nombre de respostes obtingudes gradualment fins arribar a un mínim de 4 per cadascun dels ens escollit.

3.4.2 Captació dels ciutadans participants

Per al desenvolupament d'aquest eix de l'estudi, s'han seleccionat, de forma aleatòria, 60 persones que complien amb el perfil establert. La característica principal és que no tinguessin coneixements específics en la matèria. D'altra banda, el qüestionari també incloïa preguntes de tipus sociodemogràfic per tal de conèixer el perfil general dels participants:

Vostè és:

Home/Dona

Any de naixement.

Quin és el nivell màxim de formació que ha assolit?

Sense estudis finalitzats

Educació obligatòria

Batxillerat o cicles formatius

Estudis universitaris

No sap / no contesta

En quina de les següents situacions es troba actualment?

Treballa

Jubilat o pensionista

A l'atur

Estudiant

Estudia i treballa

Treball domèstic no remunerat

No sap / no contesta

Fins a quin punt diria que li interessa l'actualitat política i social?

Molt, miro de seguir les notícies, llegir articles/opinió diversos cops al dia

Bastant, miro de seguir les notícies, llegir articles/opinió cada dia

Una mica, segueixo les notícies de tant en tant

No m'interessa, m'és indiferent

3.4.3 Recollida de la informació

Els ciutadans participants en l'estudi han finalitzat un qüestionari conformat per un conjunt de preguntes a partir de la consulta del lloc web de la institució que se'ls ha indicat. El qüestionari és autoadministrat i s'ha respost a través d'internet.

3.4.4 Validació de dades

En el programari informàtic utilitzat s'han introduït mecanismes de control i validació interna per tal d'assegurar que les respostes dels qüestionaris no es produïssin de forma aleatòria.

4. Validació i proves de congruència de dades

De forma paral·lela al desenvolupament del treball de camp i a mida que s'han produït els tancaments parcials de la recollida de dades en funció de la tipologia d'ens, s'han dut a terme diferents revisions i validacions dels resultats obtinguts.

4.1. Revisió de portals i llocs web

D'acord amb la previsió legal, forma part de la pròpia naturalesa de la informació publicada en matèria de transparència la contínua actualització, modificació i agregació de continguts nous. Aquest fet, en determinades ocasions, pot generar distorsions o dificultats en l'accés a la consulta de portals i llocs web.

Tenint present que aquesta circumstància es podria donar en més d'un cas, s'ha optat per introduir una pregunta en el qüestionari que fa referència a si cal realitzar una revisió posterior al treball de camp perquè s'ha detectat l'existència de molts vincles trencats, o molts continguts en construcció. D'aquesta forma, es preveu una segona data de revisió del lloc web en què es comprova si aquesta informació ha estat actualitzada. El procés de revisió del treball de camp es duu a terme un cop s'ha produït el tancament

parcial de cada tipologia d'ens. Les revisions s'han previst per aquelles situacions en les quals era molt flagrant l'actualització o la construcció del lloc web. S'ha previst una única revisió per a cada ens de forma que es garanteix la coherència metodològica.

4.2. Criteris de resposta dels qüestionaris

La informació recollida és la informació que efectivament ha localitzat l'investigador, l'expert o ciutadà d'acord amb els protocols i eines al seu abast i la seva experiència i coneixement. Cal tenir sempre en compte que la recollida de dades es porta a terme a partir de l'anàlisi dels llocs web i aquest fet incorpora un component de subjectivitat difícil de controlar per complet.

4.3. Elements tecnològics

Un altre aspecte que cal tenir present en la possible variabilitat en la recollida de dades és l'impacte d'elements de tipus tecnològic. Cal tenir present que diferents navegadors poden oferir resultats de cerca amb certes variacions, sovint importants i que, alhora, la pròpia configuració dels equips des dels quals es porta a terme la consulta també pot desplegar efectes sobre la visualització i accés. En aquest àmbit, també s'ha optat per considerar un criteri de cerca no experta. Cal tenir present que les previsions de la norma no estan dirigides a usuaris experts que puguin modificar la configuració o instal·lar programaris específics. Així, s'ha fet servir les especificacions per defecte en la instal·lació dels navegadors d'ús més comú per a la realització de les consultes.

5. Fases del projecte

